

Bewogen Beelden: een stadse fotosafari

Deze fietsroute neemt je mee op een grillige ontdekkingstocht doorheen alle Antwerpse buurten. Boulevards, binnenschepen, riviertjes in idyllisch groen, bouwerven, tunnelgangen — onderweg krijg je de stad vanuit onverwachte invalshoeken te zien. Het worden 34 km vol verrassingen.

Fotograaf Patrick De Spiegelgaere ondernam dezelfde tocht met z'n camera in aanslag. Hij legde de dynamiek van de stad vast in pakkende beelden.

Het resultaat van deze expeditie vind je op tien plekken langs de route tentoongesteld. Op het begeleidende linkerpaneel vind je telkens een korte historiek van de gefotografeerde plek; het rechterpaneel gaat na hoe de stad er leeft en beweegt.

De route begint bij het infopaneel op de Groenplaats. Je begint en eindigt dus je tocht in autovrij gebied. Het grootste gedeelte van deze route ligt echter buiten de autovrij gemaakte zone. Zorg er dus voor dat je je steeds aan de verkeersregels houdt. Op een paar honderd meter na -tussen de noordelijke Scheldekaai en de Siberiabrug, en van de Verbondstraat tot aan de zuidelijke Scheldekaai- loopt het traject volledig over afgebakende fietspaden.

1. Vertrek- en aankomstpunt: Groenplaats

We fietsen vanop de Groenplaats langsheen de Boerentoren de Meir op. Vergeet bij het oversteken van het kruispunt met de Huidevettersstraat niet dat de trams vandaag wél rijden...

De tweede foto bevindt zich aan het begin van de Meir.

2. Meir – de moeder der winkelwandelstraten

Laat de winkeltalages deze keer voor wat ze zijn en let op de gevels van de huizen waarin ze zijn gevestigd. Vooral in de buurt van het standbeeld van schilder Van Dyck smeken de stadspaleizen al meer dan honderd jaar om aandacht.

De derde foto vind je wat verder op de Teniersplaats, bij het kruispunt met de De Keyserlei en de Leien.

3. Leien / Centraal Station – de Champs Elysées van Antwerpen

We verlaten nu het autovrije gebied. Aan de overkant van de Lei nemen we onmiddellijk het fietspad links. We fietsen voorbij de Opera, één van de burgerlijke pronkmonumenten die de stad op het einde van de 19de eeuw langs deze flaneurboulevard liet optrekken.

Onmiddellijk daarna vind je de vierde foto, bij de busperrons 'Noord' van De Lijn, aan de Fr. Rooseveltplaats.

4. Busstation Rooseveltplaats – een knooppunt dat om ontwarring vraagt

We volgen de Leien tot aan het kruispunt met de Waaslandtunnel (gebouwd in 1933). We krijgen hier voorlopig nog een beeld van een 19de-eeuwse boulevard gedomineerd door 21ste-eeuwse autoverkeer. Maar daar komt na de vernieuwingswerken dus verandering in.

We rijden – nadat we nét niet in de Waaslandtunnel gereden zijn – langs het fietspad links van de tunnel het oude havengebied in, beter gekend als 'het Eilandje'.

Tot aan de Scheldekaaien loopt onze fietsweg midden onder de bomen van de Oude Leeuwenrui en de Brouwersvliet.

Aan de Scheldekaai draaien we naar rechts het fietspad op en dan gaat het voor een heel tijdje rechtdoor, langs oude pakhuizen en in onbruik geraakte dokken. We fietsen voorbij de afgesloten Kattendijksluis, steeds verder de oude haven in, over 'kinderkopkes'. Havenarbeiders reden vroeger langs deze hobbellige wegen op fietsen met 'ballonbanden' – voorlopers van onze city bikes. Even verderop heb je een prachtig zicht op de skyline van Antwerpen.

Vanaf de bocht in de Mosselstraat moeten we een eindje op de baan zelf rijden, tot aan de Siberia-brug. Daar passeren we aan de rechterkant de imposante brandweer-

kazerne van de haven (let op de gelijkenis met het stadhuis!) en links het voormalige pomphuis (nu restaurant) dat dienst deed bij de droogdokken rond het Kattendijkdok (o.a. de Red Star boten werden hier hersteld).

Nu even doortrappen tot boven op het viaduct over het Straatsburgdok. Daar vinden we de vijfde foto. Geniet daarna ook even van het zicht in het midden van de brug: dit is werkelijk 'a bridge with a view'..

5. Straatsburgdok – een blik op verleden, heden en toekomst

Na dit futuristisch moment zoeven we terug naar beneden, langs het Metropolis bioscoopcomplex. Aan het kruispunt met de Noorderlaan zien we schuin voor ons de imposante sociale woningblokken van de Luchtbal-wijk.

Wij rijden rechts het fietspad langs de Noorderlaan op, via het viaduct over het Albertkanaal. Duizenden forenzen fietsten vroeger dagelijks langs deze weg. We nemen niet het tweede viaduct, maar blijven uiterst rechts het fietspad volgen. Helemaal beneden rijden we onder het viaduct van de Noorderlaan naar links de volkswijk Dam in, langs een gigantisch braakliggend spoorwegemplacement.

De Dam-wijk is een wat vergeten buurt met oude arbeiderswoningen, ateliers en moderne kantoorgebouwen. Een nieuw curiosum is het oude Dam-station, met de spiksplinternieuwe betonnen HST-pijp die rakelings langs het station uit de grond stijgt en het plein middendoor snijdt. Alle mogelijke computerberekeningen ten spijt: het kon niet anders. De treinen die uit de tunnel komen moeten immers boven zijn vóór de eerste brug, over de wat verder gelegen IJzerlaan.

Maar de toekomst kan er op 'den Dam' ook mooi uitzien: binnenkort komt hier een nieuwe groene long voor Antwerpen – Park Noord – op de oude rails van het spoorwegemplacement dat we daarnet voorbijfietsten.

Ter hoogte van de spoorwegbrug steken we aan een zebepad de baan over. Het kan hier soms behoorlijk druk zijn: opletten dus...

Onder de brug door fietsen we naar rechts, de Lange Lobroekstraat en de oude slachterijbuurt in. Op het einde van de straat, bij de nevengebouwen van de slachterij, slaan we links af en fietsen we tot aan de Slachthuislaan, waar we naar rechts gaan. Aan onze linkerkant doemt het groene dak van het Sportpaleisdak op achter de bedrijven aan het Lobroekdok. De toekomst van het dok staat momenteel ter discussie: dempen of niet?

Het volgende kruispunt steken we over en vervolgens fietsen we onder de Ring door.

Na de brug onder de Ring-autoweg en de oversteek van de afritten, nemen we direct het provinciale ringfietspad rechts, aangeduid met de borden 'Rivierenhof' en 'Middelheim'. We komen nu in een landschap terecht dat eerder aan een dorp dan aan een stad doet denken. De ooit onwelriekende bijrivier van de Schelde, de Schijn, stroomt nu haast reukloos naast je. De natuur is hier blijkbaar aan de beterende hand...

Nadat het fietspad even onder de Turnhoutsebaan doorkomt, kom je boven aan de rand van het Rivierenhof. We kiezen uit de verschillende bordjes: 'Sterckshof'. Eventjes rijden we op één van de 50 recreatieroutes die ooit werden uitgestippeld door het Provinciebestuur van Antwerpen: de 'Brialmontroute'. We vervolgen onze weg door het parklandschap van Rivierenhof, in de richting van het Sterckshof. Daar staat de zesde foto.

6. Het Sterckshof – een waterslot gerecycleerd tot museum

We blijven nog een tijdje in het 'zondagse' groen fietsen, dat merk je aan de verschillende bewegwijzerde recreatieroutes én aan de rood-witte markeringen van een Grote-Route wandelpad. Over de brug waar we onderdoor rijden, loopt de autostrade naar Luik. Wij fietsen langs de appartementen van de Collegelaan. We zijn ondertussen in nieuw-Borgerhout beland.

We steken de Stenenbrug over, nog een stukje ringfietspad en dan rijden we naar rechts, terug de stad in (via een brug over de Ring en een brug onder de spoorweg) langs de Plantin-Moretuslei, één van de belangrijke invalswegen in de stad. In vervlogen dagen lag hier een waterweg: de Herentalsevaart.

Aan verkeerslichten verlaten we deze verkeersader. We steken over om langs de Wolfstraat de Belle Epoque van de Zurenborgwijk in te fietsen, met haar knusse herenhuisjes en verzorgde rotondes. Na het nemen van zo'n rotonde belanden we bij de zevende foto.

7. Trampaats/Draakplaats – terrascultuur en openbare vervoering

Na een paar rondjes op de Trampaats/Draakplaats fietsen we verder via de Pretoriastraat tot aan de Singel en volgen die naar rechts. We passeren de bouwwerf van het nieuwe stationsplein en duiken de spoorwegbrug onder.

Na de brug wacht ons op de rechterkant een kleine 'Sinkenfoor'-attractie, die ons over de Singel zal brengen. Hier staat foto nummer 8.

8. Berchem station – klein maar dapper

Via de tijdelijke spiraalbrug gaan we terug de Singel én de Ring over. We blijven hier op het fietspad op de linkerkant van de baan fietsen. Opgelet: net voorbij de Posthofbrug maken we een U-bocht. Wat verder, bij een T-splitsing, gaan we naar links. We zitten nu terug op het ringfietspad en fietsen door een overblijfsel van de Brialmontomwalling: de Brilschans.

Singel, Ring en fietspad volgen het tracé van de gesloopte Brialmontomwallingen: één miljoen kubieke meter metselwerk, opgetrokken tussen 1859 en 1864, samen met 8 forten én een Noordkasteel. Dit militaire bouwproject zorgde voor een enorme immigratiegolf van werkzoekende arbeiders –vooral vanuit de Kempen– die wijken zoals Stuivenberg deed volstromen.

We rijden de stad terug in ter hoogte van het centrum van Oud Berchem (Berchem kerk), nu doorsneden door drukke verkeerswegen. We fietsen langs de Grotesteeweg. Die naam mag heel letterlijk genomen worden: de breedte van deze baan is immers opmerkelijk. De steenweg werd reeds na de Tweede Wereldoorlog verbreed. Daarvoor werden de huizenrijen aan de rechterzijde onteigend en gesloopt. De ontstane hiaten werden pas de laatste jaren ingevuld, onder andere door het nieuwe districtshuis.

Aan de hoek van het Albertpark steken we de baan over en we fietsen nu door de groene rand van dit mooie parkje, met zijn gerestaureerde romantische muziekiosk. Aan de hoek met de Elisabethlei verlaten we het park en fietsen we naar links. We passeren vervolgens het nieuwe (én het oude, verscholen) Provinciegebouw. De tocht leidt ons nu langs de statige herenhuisen van de Jan Van Rijswijcklaan.

Aan het uitbreidende conservatorium en kunstencentrum deSingel fietsen we naar rechts de Singel terug op. Na een tijdje lonken de puntige daken van het nieuwe Justitiepaleis.

Bij het kruispunt met de sporen van trams 4 en 12 steken we over en blijven het fietspad van de Singel volgen in de richting van het nieuwe Justitiepaleis. Het eindpunt van tram 24 ligt hier dichtbij. In een nabije toekomst zal die een ommetje maken langs het nieuwe Justitiepaleis. Ook de Singel krijgt van hieruit een heel ander tracé.

Uiteindelijk komen we aan bij het Justitiepaleis, op de Bolivarplaats. Hier staat de negende foto.

9. Nieuw Justitiepaleis – een transparante blikvanger

We keren deze nieuwe mijlpaal de rug toe en berijden als een van de eersten de heraangelegde Leien. Ook al zijn ze nog niet helemaal klaar, toch geven ze al een idee van wat de hele boulevard moet worden. Langs de baan staan zowel oude als nieuwe platanen: de oudere bomen zijn oorspronkelijke Lei-bewoners die werden uitgegraven en tijdens de heraanleg elders geplant, in afwachting van de voltooiing van de werken.

Waar de Verbondstraat op de Amerikalei uitkomt, steken we over en trekken we de hippe wijk 't Zuid in. Deze buurt laat zich makkelijk vergelijken met Zurenborg: zelfde principe van geometrisch stratenpatroon, boulevards, bomen, monumentale vergezichten.

Wij laveren langs de grens tussen Zuid en oude binnenstad, langs de tuinen en het art déco gebouw van het Tropisch Instituut en de gedempte zuiderdoken met haar gerenoveerde pakhuizen, designwinkels en kunstgalerijen. Zo komen we uiteindelijk terug aan de Schelde.

We fietsen het kaaifietspad op, richting zuid. Ook hier waart nog een beetje het spook van de oude haven rond: hangars, het vervallen spoorweggebouw van het goederenstation Zuid, met in de verte aan de overkant het kerkje van Burcht.

Ten slotte dalen we af naar de fietstunnel naar Linkeroever, tussen de twee kokers van de auto-Kennedytunnel (1969) door.

Eenmaal uit de lift aan de overkant, nemen we de eerste uitgang naar rechts. Boven wacht de elegante skyline van de stad. We fietsen langs het polderlandschap van het Galgenweel, tot in het centrum van Linkeroever, de Antwerpse slaapwijk met het allermooiste panorama.

Aan het Fr. Van Eedenplein, voor de ingang van de Voetgangerstunnel, vinden we de laatste foto.

10. Voetgangerstunnel – de langste badkamer

We gaan verder terug in de tijd: na een tunnel uit de jaren '60, eentje uit de jaren '30 – nog steeds in perfecte staat. Hier mag je met je fiets op de roltrappen! De eerste keer een hele ervaring, maar habitués draaien er hun hand niet voor om...

Eenmaal aan de overkant zitten we terug in de gezellige stadsdrukke van de Sint-Jansvliet. We steken het pleintje schuin naar rechts over. Via Oever, Muntstraat en Augustijnenstraat fietsen we door de Sint-Andrieswijk, ook wel gekend als de 'parochie van miserie'. Deze volkswijk was de inspiratiebron voor Lode Zielens' roman 'Moeder, waarom leven wij?'

We zijn nu aangekomen in de Nationalestraat, de as van het Antwerpse modemekka, met het ModeMuseum en flagship stores van zowat alle Antwerpse ontwerpers in de onmiddellijke omgeving. Wanneer we de Nationalestraat naar links affietsen komen we terug bij ons beginpunt, met 34 km en een hele metropool in onze benen.

Heeft deze fietstocht je zin in meer gegeven?

Haal dan de nieuwe fietskaart van de Stad Antwerpen bij de infostand van Antwerpen Autovrij op de Groenplaats of op één van de picknickplekjes. Op andere dagen is de kaart verkrijgbaar in de Stadswinkel aan de Grote Markt 11 en in de districtshuizen. Een hebbeding van onschatbare waarde voor trappers! En ze is bovendien gratis!

In samenwerking met:

ANTWERPENS AVERECHTS

DE FIETSERBOND

STAD ANTWERPEN

www.antwerpenautovrij.be
03 | 22 11 333